

DOPIS

LA PNP, f. J. Vlček. Originál, rukopis.

a – Děkuji.

1 – Tj. knihy Dejiny literatury slovenskej, která vycházela sešitově v Martině v roce 1889 a o rok později vyšla i knižně.

2 – Slavicova korespondence není ve fondu T. G. Masaryka v AÚTGM.

3 – V LA PNP, f. J. Vlček je též uložen nedatovaný litografický list T. G. Masaryka s textem: Abych si svou vlastní práci zachoval co nejvíce času, jsem nucen zkrátit si dopisování a z téhož důvodu nelze mi, jak bych si jinak přál, účastniti se různých schůzí soukromých i veřejných. Vůbec po dlouhém zdráhání rozhodl jsem se, vyhýbati se všemu, co s prací a úkoly mými úzce nesouvisí; uctivě prosím, aby uvedený důvod uznán byl za omluvu dostatečnou a abych tímto litografickým listem směl vyložit, proč obšírněji podrobněji neodpovídám a nepíši. V Praze, Malá Strana, Tomášská 15. Profesor T. G. Masaryk.

TGM

DM

T. G. Masaryk D. Makovickému
Praha, 24. února 1895

/20

Ctěný pane doktore!

Posud jsem Tolstému nepsal ani jsem mu ničeho neposlal: myslím si, že ho tzv. slovenská otázka nezajímá, neboť mohl by si v Moskvě snadno zapatřit nejen Lamanského, ale i ostatní spisy. Za to však chci psát Vám, neb nám je otázka bližší a víc se nás týká, nás Čechův i Vás Slováků.

A právě toho je třeba, co se jeví v zárodcích ve Vašich člancích o Tolstém: mravní obrození. Mne po léta „slovenská otázka“ trápí, mluvil jsem s mnohými, ale posud k dílu se nepřikročilo. I mezi zdejšími slovenskými studenty někteří poznávají, oč by šlo a dokonce již dva jsou ochotni, věnovat se práci pro lid výlučně. Jsou to pp. Jan Smetanay (filosof) a V. Šrobár (medik). Chtěli by založit týdeník (v Prešpurku nebo Trnavě) a v něm propagovat ideje skutečně lidové, lidové politiky. Dali mi načrt svých plánů; poslal jsem jej dr. Štefanovičovi, s nimž o věci jsem mluvil. Oznamuji to také Vám doufaje, že se toho, pokud souhlasíte a můžete, vezmete. Promluvíme si o věci o prázdninách více, zatím dávám jen o tom vědět a vyčkám, co Vy povíte. Sám podle svých zkušeností mám celý plán, jak a co by se mělo postupovat; ale nepospíchám s věcí, neboť „spása je ve Vás“, z Vašeho středu musí se počítati s prací. Snad by projekt těch panů mohlo býti počátkem – nevím to ovšem, ale můžete se na věc podívat.

Posílám Vám zároveň Českou otázku – Vaše slovenská není než její doplněním nebo lépe řečeno, co my máme na práci, na práci máte také Vy.

Se srdečným pozdravením
T. G. Masaryk

24. II. 1895.

DOPIS

ALU SNK, f. D. Makovický, sign. 50 A 61a. Originál, rukopis.
AÚTGM, f. ÚTGM, sign. VIII, k. 83, sl. 497, č. 6283.

M. Štefanovič T. G. Masarykovi
Bratislava, 4. března 1895

/21

Prešporok 4/III 895.

Velectený pane profesore!

Odpusťte prosím, že tak pozde odpovedám, ale pravdu rečeno, ťažko mi počať. Ťažko preto, že prvým slovom musí byť zoznanie úplnej malomocnosti a nedôvery v zdar akéhokoľvek podniku.

Pristúpme rovno ku koreňu otázky! Má sa založiť časopis, týždenník. Neni možné, aby časopis ten [sa] vyhnul denným otázkam, nezaoberal sa *aj* politikou, a v tomto prípade musí mať 5 000 zl. kaucie¹ deponované. Kde ich vziať? Keď si pomyslím na zbierky naše na gymnásium,² ako i na všeličo iné, prejde mi chuť aj len pripomenúť verejne také niečo. Poslúžim Vám maličkou, ale charakteristickou ilustráciou. Vlni som chcel vydávať mesačník pre ľud, ale nie na prihlásené predplatky, lež na adresy, ktoré bude možno zobrať. Myšlienka bola tá, čím viacej vypátrať, z čitateľov sa časom zrodia predplatitelia. Podnik potreboval podporu – lebo ja nie som v stave peňažné obete donášať, – i našiel ju zdánlive. Zvesť bola s úľubou, odobrením a ja verím, že i s *opravdovou* radosťou prijatá; podpísalo ich poprednejších i čo najhorlivejších našincov 1 800 zl. na zabezpečenie tlačových výloh pre 2 roky. Podmienky boli splatiť 10 % *hneď pri podpise*, 10 % za mesiac a ostatok podľa potreby a na moje vyzvanie kedykoľvek. Podmienky *podpísali*, ale *zložili po 10 zl. hneď len štyria a o mesiac neposlal nikto ani babky!* Myslím, že vec hovorí za seba samu. Verím, že by bolo možno bývalo dobrať 9/10 podpísaného obsahu, ale aj celý obsah – ale tá mlhavosť účinkuje rozrušive. Prišli pomedzi i iné ťažkosti a mne sa odnechcelo nútkat na splátky našich predákov. Keď som videl, že písomný záväzok sám vsebe nestačí. Keďby sa však nejednalo o mňa, týchto 2 000 zl. by som zohnal, – čože ale s tým?

Šuhajci čakajú podporu, aby sa mohli dostať domov – ergo počítajú na to, že ich námaha, ich účinkovanie ako tak, ale predsi len vyživí!!

Ja by som si nedovolil ich v tom utvrdiť – ač práve to držím nielen za možné, ale i za pravdepodobné. Keďby sa podarilo ťažkosti počiatku premôcť, Augustini sa zo Sibiňa³ na žiaden pád nepohne až do tých čias, kým podnik bude visieť len v povetří, kým nebude mať zaistený reálny podklad. A tento by bol vstave vec upevniť; k rozkvetu